

Literatuurlijst 100 jaar Vrouwenkiesrecht - Collectie Atria

Selectie van boeken over de vrouwenkiesrechtbeweging

"Als het maar tot iets leidt..." : Mr. Dr. J.C. Overvoorde (1865-1930) strijder voor erfgoed en feminist

vindplaats: NED 9 OVE 2018 - B

ISBN: 978-90-8684-163-9

auteur: [Overvoorde, Paul P.J.](#)

uitgave: Utrecht: Uitgeverij IJzer 2018. -649p. ill. : foto's

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114148>

De eerste feministische golf : zesde jaarboek voor vrouwengeschiedenis

Vindplaats: NED 1A 1985 – B

Auteur: Reys, Jeske (red.) | Loosbroek, Tineke van (red.) | Jansz, Ulla (red.)

Uitgave: Nijmegen : SUN, 1985. – 208p.

Reeks: Jaarboek voor vrouwengeschiedenis ; 6

Duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book112133>

De hoogste tijd : een eeuw vrouwenkiesrecht

vindplaats: NED 61 2019 - B

ISBN: 978-90253-10011

auteur: [Leyenaar, Monique](#) | [Oldersma, Jantine](#) | [Niemöller, Kees](#)

uitgave: Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Genneep 2019. -301p. ill. : foto's

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114738>

Een onwrikbaar geloof in rechtvaardigheid : Aletta Jacobs 1854-1929

Vindplaats: NED 9 JAC 2005

ISBN: 9050186572

Auteur: Bosch, Mineke

Uitgave: Amsterdam : Uitgeverij Balans, 2005. – 819p.

Duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book91960>

Overzicht archieven Vrouwenkiesrecht

vindplaats: digitaal

auteur: [Heiligers, Loes](#)

uitgave: [S.l.]: [s.n.] 2018. -27p.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114494>

Rosa Manus (1881-1942) : the international life and legacy of a Jewish Dutch feminist

Vindplaats: NED 9 MAN 2017

ISBN: 978-90-04-33317-8

Auteur: Everard, Myriam | Haan, Francisca de

Uitgave: Leiden, Boston : Brill, 2017. – XXI, 473p. : ill. : photo's

Duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book112111>

Sporen van vrouwen : zes historische wandelingen door Amsterdam

Vindplaats: NED 4 1987 – B

Auteur: Bijleveld, Leontine | Stam, Dineke

Uitgave: 's-Gravenhage : BZZTôh, 1987. – 160p. : ill.

Duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book3174>

Stemt Hoopvol : 100 jaar vrouwenkiesrecht in de provincie Noord-Holland

vindplaats: NED 61 2019

auteur: [Berckenkamp, Sarah](#)

uitgave: Haarlem: Provincie Noord-Holland 2019. -7p. afb. : foto's

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book115062>

STRIJD! : de vrouwenkiesrechtbeweging in Nederland, 1882-1922

vindplaats: NED 61 2019

ISBN: 9789087047740

auteur: [Bosch, Mineke](#)

uitgave: Hilversum: Verloren 2019. -390p. ill.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114946>

Tegen de vrouwen : de wereldwijde strijd van rechtsisten en jihadisten tegen de emancipatie

vindplaats: WER 1M 2019

ISBN: 978-90-446-3651-2

auteur: [Swaan, Abram de](#)

uitgave: Amsterdam: Prometheus 2019. -274p.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114874>

Tussen politiek en publiek : politieke prenten uit een opstandige tijd 1880-1919

vindplaats: NED 6 2019

ISBN: 9789463191661

auteur: [Koolhaas-Grosfeld, Eveline](#) | [Leenders, Marij](#)

uitgave: [S.l.]: Scriptum 2019. -135p. ill.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114926>

Vrouwen in gevecht : een 150 jaar durende strijd voor vrijheid, gelijkheid en zusterschap

vindplaats: WER 61 2019 - C

ISBN: 9789024419388

auteur: [Breen, Marta](#) | [Jordahl, Jenny](#)

uitgave: Amsterdam: Boom 2019. -121p. ill.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book115060>

Vrouwenstemmen : 100 jaar vrouwenbelangen, 75 jaar vrouwenkiesrecht

Vindplaats: NED 61 1994 - A

ISBN: 9060118685

Auteur: Borkus, Marja | Hartog, Thea den | Lakmaker, Henriëtte | [et al.]

Uitgave: Zutphen : Walburg Pers, 1994. – 214p. : foto's

Duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book47173>

**Vrouwen voorwaarts! : de strijd voor vrouwenkiesrecht in Nederland en de koloniën 1850-1950
[themanummer]**

Tijdschrifttitel: Historica

Jaar: 2019

Jaargang: 42

Nummer: 2

Waarom ras ertoe doet

vindplaats: GR BR 1A 2018 - B

ISBN: 9789045033365

auteur: [Hirsch, Afua](#)

uitgave: Amsterdam: Atlas Contact 2018. -376p.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114389>

Wat komen jullie hier doen? : vrouwenkiesrecht tussen geloof, politiek en samenleving (1883-2018)

vindplaats: NED 61 2018 - B

ISBN: 978-90-5625-495-7

auteur: [Bijsterveld, Sophie van \(red.\)](#) | [Streek, Hillie van de \(red.\)](#) | [Peetoom, Ruth \(voorw.\)](#)

uitgave: Nijmegen: Valkhof Pers 2018. -191p. foto's : ill.

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/book114091>

Tijdschriften m.b.t. Vrouwenkiesrecht

Anglo-Russian : Special Women's Suffrage Number

Jrg. 15 (1912), nr. 11

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per601456>

Anti-suffrage review

[Organ of the] National League for Opposing Women Suffrage

Nr. 62 (1913)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per601466>

Centralblatt des Bundes Deutscher Frauenvereine

(1905-1907)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per601661>

Common Cause : the Organ of the Women's Movement for Reform.

1909, 1911-1913 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per601727>

Frauenbestrebungen : offizielles Organ der "Union für Frauenbestrebungen" ("Zürcher Stimmrechtsverein")

Nr. 5 (1 mai 1907); 1908-1910 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per602242>

Frauenstimmrecht! : Monatshefte des deutschen Verbandes für Frauenstimmrecht

(1912-1913)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per602259>

Jus Suffragii : monthly organ of the International Woman Suffrage Alliance

Vanaf 1917 getiteld: **International Woman Suffrage News : Jus Suffragii : the monthly organ of the International Women Suffrage Alliance**

(1908-1930)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per602642>

La Ligue : Organe Belge du Droit des Femmes

1896-1914 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per603093>

Ligue d'electeurs pour le suffrage des femmes : bulletin trimestriel

Jrg. 1 (1911), nr. 1; Jrg. 3 (1913), nr. 9

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per603094>

Maandblaadje [: uitgegeven door de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht]

1897-1900

Tijdschrift digitaal raadpleegbaar via Delpher.nl

Maandblad van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht

1900-1919

Tijdschrift digitaal raadpleegbaar via Delpher.nl

Maandblad van de Nederlands-Indische Vereeniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap

1937-1939 (incomplete)

Tijdschrift digitaal raadpleegbaar via Delpher.nl

Maandblad van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht in Nederlandsch-Indië

1927-1931 (incomplete)

Tijdschrift digitaal raadpleegbaar via Delpher.nl

Maandbulletin van het persbureau der Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht

1912: nr. 10 (nov), 11 (dec); 1913: nr. 2 (feb), 3 (mrt) (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per602781>

Le mouvement féministe

1913, 1924, 1936-1960 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per603386>

Neues Frauenleben

1902-1913 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per603492>

Ploeger : correspondentieblad van den Nederlandschen Bond voor Vrouwenkiesrecht

1907-1919 (incomplete)

Tijdschrift digitaal raadpleegbaar

Die Staatsbürgerin : Mitteilungsblatt des Frauenstimmrechtsvereins Zürich

(Jrg. 2 (1946), nr. 1 - Jrg. 58 (2002), nr. 4

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per600068>

Suffragette : the Official Organ of the Women's Social and Political Union

1912-1913 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per604415>

The Suffragist : Weekly Organ of the Congressional Union for Woman Suffrage

1916, jun

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per604416>

The Vote : Organ of the Women's Freedom League

Jrg. 1 (1910), nr. 26; Jrg. 3 (1910), nr. 57; Jrg. 8 (1913), nr. 196

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per604787>

Votes for women

1908-1913 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per604788>

The Woman citizen

1920, 1927-1928 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605030>

Woman voter [: uitgegeven door de Woman Suffrage Party]

Jrg. 5 (1914), nr. 10

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605037>

The Woman's Column

1893-1896 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605038>

The Woman's Dreadnought

1915-1916 (incomplete)

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605040>

The Woman's Journal : weekly

Jrg. 30 (1899), nr. 21; rg. 40 (1909), nr. 24

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605044>

Women's franchise

1907-1908

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605134>**Women's suffrage record**

1903-1906

duurzame link: <https://hdl.handle.net/11653/per605161>

Persoonsarchieven

Baale, Marie Jeanette (1875-1947)

Presidente van de Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch9>**Boissevain-Pijnappel, Maria B. (1870-1950)**

Voorzitster van de Nederlandse Bond voor Vrouwenkiesrecht en de Unie voor Vrouwenbelangen, lid Provinciale Staten van Nood-Holland

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch312>**Campen-Doesburg, Albertina Theodora Adriana van (1853-1930)**

Medeoprichtster van de Vrije Vrouwenvereniging en de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch29>**Catt, Carrie Chapman (1859-1947)**

Presidente van de International Woman Suffrage Alliance, reisde met Rosa Manus en Aletta Jacobs

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch30>

Zie ook haar archief in de Library of Congress in Washington D.C.

Coops-Broese van Groenou, Emilia (1876-1966)

Montessori-lerares, in vele vrouwenkiesrechtverenigingen actief, zus van Wilhelmina Wulfften Palthe-Broese van Groenou

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch44>**Dorp, Elisabeth Carolina van (1872-1945)**

Mede-oprichter van de Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht, advocate, econome, politica

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch382>**Drucker, Wilhelmina (1847-1925)**

Medeoprichtster van de Vrije Vrouwenvereniging en samen met Dora Haver oprichtster van het tijdschrift Evolutie: blad voor de vrouw

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch48>**Eder-Schwyzler, Jeanne (1894-1957)**

Presidente van de Internationale Vrouwenraad

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch50>

Fawcett, Millicent Garrett (1847-1929)

Voorzitter van de National Union of Women's Suffrage Societies (NUWSS) – de zogenoemde suffragists - in Groot-Brittannië

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch54>

Jacobs, Aletta Henriëtte (1854-1929)

Arts, internationaal opererend feministe en pacifiste, diende 1883 als eerste vrouw verzoek in voor actief kiesrecht, o.a. voorzitter van het hoofdbestuur van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch81>

Jong-Paardekooper Overman, Johanna Margaretha de (1877-1958)

Zeeuws vrouwenkiesrechtstrijdster, oprichter van de afdeling Tholen van de Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch82>

Kehrer-Stuart, Cornelia (1863-1942) en Frans Kehrer (1853-1936)

Feministisch echtpaar, zij was mede-oprichter van de afdeling Gorcum van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht, hij was lid van de Mannenbond voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal beschikbaar <https://atria.nl/bibliotheek-archief/collectie/archief/IIAV00000769/>

Klooster, Angenita Carroliena (1880-1971)

Onderwijzeres, Zeeuws vrouwenkiesrechtstrijdster, lid van de Vrije Vrouwenvereeniging

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch88>

Kramers, Martina Gezina (1863-1934)

Redactrice en uitgeefster van 'Jus Suffragii', het blad van de International Woman Suffrage Alliance

Archief digitaal beschikbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch532>

Manus, Rosa (1881-1942)

Internationaal opererend feministe en pacifiste, oprichtster van het IAV, voorganger van Atria, oprichtster en lid van vele internationale verenigingen, organisator van vele evenementen van internationale betekenis

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch99>

Thung Sin Nio, Betsy (1902-1996)

Arts in Nederlands-Indië, na de oorlog als schoolarts en onderwijzer op een Chinese meisjesschool

Archief digitaal beschikbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch167>

Wijnaendts Francken-Dyserinck, Esther Welmoet (1879-1956)

Mede-oprichtster Bond voor Vrouwenkiesrecht, grondlegster van het Soroptimisme in Nederland,

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch204>

Wulfften Palthe-Broese van Groenou, Frederika Wilhelmina van (1875-1960)

Actrice, internationaal feministe en pacifiste, begeleidde Jacobs in 1915 op haar reis voor vrede door Europa.

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch202>

Archieven van Organisaties en Verenigingen uit de vrouwenkiesrechtbeweging

Algemeene Nederlandsche Vrouwen Vredesbond

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch4>

International Alliance of Women (IAW)

Omvang: 4 meter

Toegang: inventaris <https://hdl.handle.net/11653/arch487>

Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch77>

Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid (NBV)

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch321>

Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid 1898

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch110>

Nederlandsche Unie voor Vrouwenbelangen

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch292>

Nederlandsche Bond voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch295>

Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap

Omvang: 14.25 meter

Toegang: inventaris <https://hdl.handle.net/11653/arch117>

Neutrale Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht

Omvang: 0.02 meter

Toegang: beschrijving

Archief digitaal beschikbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch120>

Vereeniging 'de Vrouwenbond' Groningen

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch174>

Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht

Archief digitaal raadpleegbaar <https://hdl.handle.net/11653/arch461>

Hoe vind ik foto's, objecten en affiches over 100 jaar vrouwenkiesrecht in de Beeldbank van Atria- www.atria.nl ?

Gebruik de volgende zoektermen in de zoekbalk op de homepage van de website van Atria en kies dan voor de zoekresultaten bij *type bron* in de linker menubalk voor foto, affiche of object!

eerste feministische golf
kiesrecht
kiesrechtstrijd
suffragettes
vereniging voor vrouwenkiesrecht
verkiezingen
vrouwenkiesrecht
women's suffrage

Kiesrecht bijdrages op de website van Atria

Special [Vrouwenkiesrecht in Nederland](#)

Special over welke vrouwen(organisaties) zich bezighielden met vrouwenkiesrecht, data van demonstraties, openbare bijeenkomsten en tentoonstellingen en belangrijke data rondom de invoering van het vrouwenkiesrecht.

Special [Vrouwenkiesrecht in Suriname](#)

Special [Vrouwenkiesrecht in voormalige Nederlandse Antillen](#)

Special Vrouwenkiesrecht in Indonesië [komt nog]

In 2019 is het 100 jaar geleden dat vrouwen in Nederland het recht kregen om te mogen stemmen, nadat zij in 1917 passief kiesrecht verworven. Anders was de situatie in 1919 in de drie koloniën van Nederland. In Nederlands-Indië werd het algemeen vrouwenkiesrecht in 1945 ingevoerd. Op de Nederlandse Antillen in 1948 en in Suriname was dat pas in 1963. Hoe verliep de strijd om algemeen kiesrecht in de koloniën? Welke vrouwen waren er actief in de kiesrechtstrijd? En hoe verhielden de Nederlandse feministes zich tot de koloniën?

Special [Een betoging voor vrouwenkiesrecht](#)

Op 18 juni 1916 vond in Amsterdam een grote demonstratie voor vrouwenkiesrecht plaats. De optocht van 18.000 demonstranten, vrouwen én mannen, vormde de opmaat tot de opname van het algemeen kiesrecht voor vrouwen in de Grondwet in 1922.

Special [Suze Groeneweg, de eerste vrouw in de Tweede Kamer](#)

Op 17 september 1918 nam de allereerste vrouw in de Tweede Kamer plaats: Suze Groeneweg. Tien dagen later, op 27 september, werd zij officieel geïnstalleerd. Groeneweg was bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer gekozen door alleen mannen. Er was namelijk nog geen algemeen vrouwenkiesrecht, vrouwen mochten zich wel verkiesbaar stellen, maar nog niet zelf stemmen. Wie was zij?

Special [Dit waren de eerste zeven vrouwen die het schopten tot Tweede Kamerlid](#)

5 juli 1922 vonden de eerste Tweede Kamerverkiezingen plaats waarbij óók vrouwen mochten stemmen, dankzij het ingevoerde algemeen kiesrecht. In 1922 werd Suze Groeneweg herkozen. Naast haar zijn er nog 6 andere vrouwen die in deze periode zitting namen in de Tweede Kamer. Maak kennis met Johanna Westerman, Betsy Bakker-Nort, Elisabeth van Dorp, Sophie Bronsveld-Vitringa, Frida Mackay-Kayz en Agnes de Vries-Bruins.

[De koloniale stem van Aletta Jacobs](#)

Begin 20ste eeuw maakte Jacobs een wereldreis om de kiesrechtstrijd ook buiten Europa aan te wakkeren. Ena Jansen las de reisbrieven die ze schreef vanuit Zuid-Afrika en Nederlands-Indië. De krachtige, autoritaire houding die Jacobs als feministe zo gedenkwaardige maakte, krijgt in het licht van de koloniale verhoudingen in beide landen een wrange bijmaak. Haar verhalen over energieke blanken, raszuivere zwarten en beschaafde inlanders verraden een onvervalste koloniale blik.

[Kleuren voor 100 jaar vrouwenkiesrecht](#)

Atria is opgenomen in de 4e editie van Europeana's Coloring Book. Het kleurboek bevat rechtenvrije afbeeldingen van 14 culturele instellingen in heel Europa en vertoont verschillende vormen van cultureel erfgoed.

ENGELS:

Special [Women's Suffrage in the Netherlands](#)

In 1917 women in the Netherlands were granted the passive right to vote. This meant women were able to be elected in politics, but were not allowed to vote themselves. It was only in 1919 that women were given the active right to vote, which allowed them to participate in electing a candidate.

Agenda De straat op! 100 jaar vrouwenkiesrecht en activisme

<https://atria.nl/destraatop/>

Wandeling Vrouwenkiesrecht

<https://atria.nl/vrouwenkiesrechtwandeling>

Kiesrecht in de media

Vrouw op Mars: https://www.uitzendinggemist.net/programmas/42173-Vrouw_Op_Mars.html

Aletta's reis: https://www.uitzendinggemist.net/programmas/58592-Alettas_reis.html

De film Suffragette: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Suffragette_\(film\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Suffragette_(film))

Webmonument Wilhelmina Drucker: <http://www.wilhelminadrucker.nl/>